

Varhaiskasvatustoiminnan laatuvaatimukset

Palveluntuottajan on täytettävä kaikki tämän asiakirjan laatuvaatimukset.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan varhaiskasvatustoiminnan arviointia Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) laatiman *Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteiden ja suositusten* sekä yksikön sijaintikunnan ohjeistusten ja käytänteiden mukaisesti.

Laatuvaatimusten valvonta dokumentoidaan yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta- ja ohjausasiakirjaan. Palveluntuottaja voidaan poistaa palveluntuottajarekisteristä, mikäli laatuvaatimukset eivät toteudu (kts. palvelusetelisääntökirja).

Varhaiskasvatuslain tavoitteiden toteuttaminen

Varhaiskasvatuslaki (540/2018) 3 § tavoitteet varhaiskasvatukselle

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti; (16.12.2021/1183)
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;
- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö

Karvin laadun indikaattori, rakenne 34

- *Varhaiskasvatuksen kaikki oppimisympäristöt ovat terveellisiä, turvallisia, monipuolisia ja oppimista edistäviä.*

Tilojen toiminnallisuus ja turvallisuus

- Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen

- Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys
- Varhaiskasvatusympäristöä käytetään joustavasti ja monipuolisesti
- Lasten käytössä olevat leikkivälineet täyttävät niiden turvallisuutta koskevan lain (lelujen turvallisuudesta (1154/2011) edellyttämät säädökset ja leikkivälineitä käytetään suositusten mukaisesti
- Leikki- ja toimintavälineiden kuntoa ja turvallisuutta arvioidaan säännöllisesti
- Päiväkodilla tulee olla turvallinen ja aidattu piha-alue
- Pihojen turvallisuutta arvioidaan päivittäin

Päiväkotitiloista ja kalustosta huolehtiminen

- Päiväkotitilojen ja kaluston siisteydestä ja kunnosta huolehditaan päivittäin

Varhaiskasvatuksen perustoiminnot

Karvin laadun indikaattori, prosessi 11:

- *Ruokailutilanteet, lepohetket, siirtymät, pukemistilanteet ja muut perustoiminnot toteutetaan pedagogisesti tavoitteellisena.*

Ravinto ja ruokailu

- Ruokailu on tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu
- Ruokailutilanteet toteutetaan pedagogisesti
- Lasten ruokalista on vanhempien nähtävillä etukäteen
- Lasten ruokailu järjestetään varhaiskasvatusikäisen lapsen ravitsemussuositusten mukaisesti (*Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ravitsemussuositukset 2018*)
- Kokoaikainen varhaiskasvatus sisältää aamupalan, lounaan ja välipalan
- Läsnä oleville lapsille järjestetään ruokailu
- Ruuan laadun tulee täyttää yleiset terveydelliset ja ravitsemukselliset vaatimukset sekä sitä tulee tarjota riittävästi ja riittävän usein hoitopäivän pituudesta riippuen
- Lasten erityisruokavalioiden valmistuksessa huomioidaan käytössä olevat erityisruokavaliomääritykset

Lepohetki

- Lepohetket suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen etu huomioiden
- Lepohetket suunnitellaan ja toteutetaan huomioiden lasten erilaiset tarpeet

Siirtymät

- Henkilöstö rakentaa päivittäiset siirtymätilanteet joustaviksi ja johdonmukaisiksi, lasten yksilölliset tarpeet huomioiden

Varhaiskasvatuksen tukipalvelut

- Ateriapalvelusta huolehtii joko tehtävään palkattu henkilö tai se hankitaan alihankintana

- Ateriapalvelujen tuottajalla tulee olla viranomaisten hyväksymä omavalvontasuunnitelma ja suunnitelmasta annettu viranomaisten hyväksymisilmoitus sekä kopiot hygieniosaamistodistuksista
- Yksikössä on siivoussuunnitelma, jota toteutetaan ja sitä arvioidaan säännöllisesti
- Siivouksesta huolehtii joko tehtävään palkattu henkilö tai se hankitaan alihankintana
- Henkilökunta ja/tai selvitys mahdollisesta alihankinnasta kirjataan tarvittaessa erilliselle liitteelle
- Kiinteistön huoltaminen ja ylläpitäminen on järjestetty asianmukaisesti

Lasten turvallisuudesta huolehtiminen

- Päiväkodin turvallisuussuunnitelma (sisältää pelastussuunnitelman) on laadittu ja sen edellyttämä henkilökunnan perehdyttäminen suoritettu (viimeistään 2 kuukauden kuluessa toiminnan käynnistyttyä)
- Päiväkodissa on laadittu päiväkodin lähiesitysuunnitelma
- Päiväkodissa on laadittu yksikkökohtainen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma
- Päiväkodissa on laadittu pihavalvontasuunnitelma ja pihäsäännöt
- Palveluntuottaja on huolehtinut vastuu- ja tapaturmavakuutuksista
- Henkilöstö osaa toimia lapsen tapaturmatilanteessa
- Palveluntuottajan tulee laatia erillisellä lomakkeella selvitys tapaturmasta, karkaamisesta tai läheltä piti -tilanteesta valvontaviranomaiselle

Henkilökunta ja yhteistyö

Karvin laadun indikaattori, rakenne 9:

- *Päiväkodinjohtaja/varhaiskasvatustyöryhmän johtaja varmistaa päivittäin, että paikalla on lain edellyttävä ja riittävä määrä henkilöstöä lasten määrään nähden, jotta lasten turvallisuus ja vuorovaikutussuhteiden pysyvyys voidaan taata sekä varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet toteutuvat.*

Karvin laadun indikaattori, rakenne 32:

- *Työaikarakenteet ja työntekijät ovat sellaiset, että henkilöstön ammatillinen osaaminen voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla ja lasten etu huomioiden*

Päiväkodin johtaminen ja pedagoginen toiminta

- Päiväkodin johtamiseen ja pedagogisen toimintaan liittyvät kelpoisuusehdot täyttyvät
- Päiväkodissa noudatetaan voimassa olevia työehtosopimuksia
- Päiväkodissa tulee olla nähtävillä henkilökunnan työvuorosuunnitelma sekä toteuma arkistoituna työehtosopimuksen mukaisesti
- Palveluntuottaja on järjestänyt lakisääteisen työterveyshuollon (Työterveyshuoltolaki 1383/2001)
- Yksikön henkilöstön rikostaustaotteet on tarkistettu ja vaitiolositoumukset on laadittu
- Päiväkodissa noudatetaan säännöllistä palaveri- ja kehityskeskustelukäytäntöä

- Johtamisen vastuut ja tehtävät on määriteltä
- Päiväkodissa on sovittu pedagogisen johtamisen rakenteet ja vastuut
- Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on lapsiryhmän toiminnan suunnittelu, toiminnan tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan arviointien kehittäminen
- Koko henkilöstö yhdessä suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää pedagogista toimintaa

Monialainen yhteistyö

Karvin laadun indikaattori, prosessi 23:

- *Varhaiskasvatuksen henkilöstö tunnistaa eri ammattiryhmien ammatilliset velvollisuudet, osaamisen ja vastuut osana varhaiskasvatustyön kokonaisuutta. Henkilöstö hyödyntää erilaista osaamista varhaiskasvatustyössä ja sen kehittämisessä.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 24:

- *Henkilöstö tunnistaa omat ja yhteistyötahojen ammatilliset vastuut ja osaamisen sekä hyödyntää niitä monialaisessa yhteistyössä.*

- Päiväkoti toimii osana alueensa varhaiskasvatuksen palveluverkkoa
- Palveluntuottajan tulee toimia yhteistyössä kunnan lapsia ja perheitä tukevan palveluverkoston työntekijöiden kanssa
- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmia laadittaessa on otettava huomioon yhteistyö varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä kunnassa hoitavien viranomaisten välillä sekä luotava tarvittavat yhteistyörakenteet.
- Henkilöstö osaa toimia lapsen kaltoinkohtelutilanteissa

Varhaiskasvatuksen suunnittelu, toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen

Pedagoginen suunnittelu ja arviointi

Karvin laadun indikaattori, rakenne 33:

- *Lapsiryhmän rakenne ja koko muodostetaan siten, että lasten etu, hyvinvointi ja oppimisen edistäminen ovat ensisijaisia perusteita.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 7:

- *Henkilöstö havainnoi ja dokumentoi lasten arkea varhaiskasvatuksessa säännöllisesti ja systemaattisesti ymmärtääkseen lapsen kokemusmaailmaa. Yhdessä lasten kanssa monipuolisin menetelmin tuotettua tietoa hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.*

- Palveluntuottaja noudattaa valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Tämän lisäksi palveluntuottaja noudattaa kunnan käytäntöjä yksikön pedagogisten suunnitelmien osalta.
- Yksityisillä palveluntuottajilla on arviointisuunnitelma, jonka avulla varhaiskasvatuspalveluluita ja pedagogiikkaa voidaan kehittää
- Palveluntuottaja osallistuu kunnan palvelukyky- ja asiakastyytyväisyyskyselyihin

- Lapsiryhmän pedagogiseen suunnitelmaan kirjataan yleisen tuen periaatteet ja niiden toteuttaminen
- Varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa
- Lapsiryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin, lasten aloitteisiin ja kysymyksiin sekä lasten mielenkiinnon kohteisiin
- Lapsiryhmän suunniteltu ja toteutunut toiminta on dokumentoitu ja huoltajien nähtävillä
- Kasvattajien tehtävänä on luoda kaikkia kunnioittava ja kannustava varhaiskasvatusympäristö

Pedagoginen toiminta ja oppimisympäristöt

Karvin laadun indikaattori, prosessi 9:

- *Henkilöstö ja lapset toteuttavat yhdessä leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka tarjoaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Toiminta edistää oppimisen alueiden sekä laaja-alaisen osaamisen mukaisten tavoitteiden toteutumista.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 13:

- *Henkilöstön ja lasten yhdessä suunnittelema ja rakentama oppimisympäristö kannustaa lapsia leikkimään, liikkumaan, tutkimaan, luomaan ja ilmaisemaan. Oppimisympäristöä arvioidaan ja muokataan säännöllisesti lasten tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti siten, että se haastaa ja innostaa lapsia oppimaan.*
- Lapsella on mahdollisuus omaehtoiseen ja monipuoliseen leikkiin, jossa hän saa valita itse leikkinsä ja tuoda aiheet omasta kokemuspiiristään
- Kasvattajat järjestävät päivittäin aikaa ja tilaa pitkäkestoiseen leikkiin
- Lapsille järjestetään ohjattua ja omaehtoista liikuntaa päivittäin
- Kasvattaja kannustaa lasta tutkivaan ja luovaan tapaan toimia
- Lapsilla on päivittäin mahdollisuus leikkeihin ja liikuntaan ulkona
- Kasvattajatiimin toimintaa arvioidaan säännöllisesti
- palveluntuottaja laatii lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja lapsen vanhempien tai muiden huoltajien kanssa. Suunnitelman laatiminen perustuu monialaiseen osaamiseen. Suunnitelmasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja.

Varhaiskasvatuksen aloittaminen, tutustuminen ja ryhmäytyminen

Karvin laadun indikaattori, rakenne 22:

- *Henkilöstö suunnittelee ja toteuttaa yhdessä huoltajien kanssa toimivia, lasten turvallisuuden tunnetta ja oppimista tukevia käytäntöjä, kun lapsi siirtyy kotihoidosta varhaiskasvatukseen.*
- Varhaiskasvatusyksikössä on käytössä yhteisesti sovittu perheiden tutustumiskäytäntö
- Lapsiryhmän henkilöstö tutustuu lapseen sekä perehtyy perheen ja lapsen tarpeisiin ja toiveisiin

- Perheille varataan riittävästi aikaa tutustua lapsen tulevaan lapsiryhmään, kasvattajatiimiin, varhaiskasvatuksen toimintakäytäntöihin ja varhaiskasvatusympäristöön
- Perheiden kanssa tehdään kirjallinen palvelusopimus
- Lapselle syntyy myönteinen kokemus ryhmään kuulumisesta
- Ryhmytymiseen varataan riittävästi aikaa ja luodaan turvallinen ja välittävä ilmapiiri

Lasten osallisuus

Karvin laadun indikaattori, prosessi 3:

- *Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten kehitystä osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 5:

- *Henkilöstö huomioi ryhmän kaikki lapset ja ymmärtää lasten erilaisia ilmaisun tapoja*
- Lasten ideat ja mielipiteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- Toimintavälineet ovat lasten saatavilla
- Lapsella on mahdollisuus tehdä valintoja ja päätöksiä kehitystasonsa mukaisesti sekä ilmaista toiveitaan varhaiskasvatuksen arkitilanteissa

Karvin laadun indikaattori, prosessi 10:

- *Lapsen yksilöllisyys huomioidaan niin, että jokainen lapsi oppii tunnistamaan ja löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa*
- Varhaiskasvatuksen kasvattajalla ja lapsella on kahdenkeskistä vuorovaikutusta arjen tilanteissa
- Lapsella on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuskeskusteluihin. Osallistuminen voidaan toteuttaa eri menetelmillä.

Vertaisvuorovaikutus ja lapsiryhmän ilmapiiri

Karvin laadun indikaattori, prosessi 1:

- *Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää. Henkilöstö sitoutuu lapseen ja lapsiryhmään.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 17:

- *Henkilöstö rakentaa myönteisen oppimisympäristön lapsille, Ryhmän ilmapiiri on turvallinen, lämmin, oppimaan innostava ja välittävä.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 10:

- *Henkilöstö rakentaa ja ohjaa ryhmän toimintakulttuuria systemaattisesti siten, että se edistää, pitää yllä ja kehittää yhteenkuuluvuutta. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokainen lapsi saa kokea olevansa ryhmän jäsen ja tuntee kuuluvansa ryhmään. Henkilöstö tukee lasten monipuolisten kaverisuhteiden muodostumista ja ylläpitämistä.*
- Jokainen lapsi huomioidaan ja hyväksytään yksilönä ja ryhmän jäsenenä

- Yhteisöllisyyttä vahvistetaan ja ryhmälle järjestetään yhteisiä kokemuksia
- Vertaisryhmän merkitys lapselle tiedostetaan
- Henkilöstö varmistaa, että lapsi tuntee kuuluvansa lapsiryhmään tasavertaisena omana itsenään ja saa myönteisiä kokemuksia yhteisön jäsenenä toimimisesta
- Lapsi saa olla yksilöllinen ja persoonallinen toiset huomioivassa lapsiryhmässä
- Kasvattaja tukee ja kannustaa lasten välistä vuorovaikutusta, joka ennaltaehkäisee kiusaamista
- Henkilöstö tukee lasten ryhmätoimintaa ohjaten ja esimerkkiä antaen
- Pienryhmätoiminta on päivittäistä
- Pienryhmät muodostetaan pedagogisesti ja joustavasti, huomioiden yksittäisen lapsen ja lapsiryhmän tarpeet
- Vertaisryhmän toiminta toteutuu joustavasti sekä ryhmän että yksilön tarpeiden mukaisesti

Huoltajien osallisuus

Karvin laadun indikaattori, prosessi 25:

- *Kasvatusyhteistyön lähtökohtana on lapsen ja hänen huoltajiensa arvostaminen sekä avoin, tasavertainen ja luottamuksellinen suhde. Vuorovaikutuksessa näkyy kunnioitus huoltajien tuntemukseen lapsestaan sekä henkilöstön ammatillinen tieto ja osaaminen.*

Karvin laadun indikaattori, prosessi 26:

- *Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toimintaan ja arviointiin mahdollistetaan. Erilaisia kasvatusyhteistyön muotoja ja toimintatapoja suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa.*
- Huoltajia rohkaistaan ja kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- Huoltajilla on mahdollisuus saada tietoa lapsen varhaiskasvatuspäivästä ja toteutuneesta toiminnasta
- Huoltajien aloitteet ja ideat käsitellään kasvattajatiimissä/työyhteisössä ja mietitään yhdessä kehittämistoimenpiteitä sekä annetaan huoltajille palaute
- Huoltajien palautteelle luodaan monipuoliset mahdollisuudet
- Henkilökunnalla on ammattitaitoa kuulla erilaisia perheitä ja yhteistyökumppaneita sekä suhteuttaa heidän toiveensa toiminnan kokonaisuuteen
- Huoltajien yhteistoiminta on mahdollistettu (vanhempainyhdistys tms.)
- Yhteistyö huoltajien kanssa toteutuu mahdollisesti myös sähköisesti tietosuojalain edellyttämällä tavalla
- Huoltajille järjestetään mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin
- Henkilöstö kohtaa huoltajat arvostaen, kunnioittaen heidän tietämystään ja tuntemustaan omasta lapsestaan